

**PROGRAM OSPOSABLJAVANJA SUBJEKATA KOJI OBAVLJAJU
PRIVREDNU DELATNOST U OBLASTI AGROTURIZMA**

**ZA KREIRANJE I SPROVOĐENJE PROGRAMA
UPRAVLJANJE DOMAĆINSTVOM**

Program osposobljavanja za kreiranje i sprovođenje programa za goste subjekata koji obavljaju privrednu delatnost u oblasti agroturizma namenjen je članovima seoskih domaćinstava, poljoprivrednih domaćinstava i preduzetnicima koji započinju ili već obavljaju delatnost u oblasti agroturizma. Program čini 10 modula.

1. Naziv modula

Alternativno povrtarstvo kao segment agroturizma

2. Institucija koordinator izrade modula

Univerzitet u Banjoj Luci, Poljoprivredni fakultet

3. Autori modula

Prof. dr Vida Todorović
neko iz Mostara

4. Cilj(evi) modula

- Upoznavanje polaznika sa značajem i različitim sistemima alternativnog, odnosno održivog povrtarstva;
- Upoznati polaznike kursa sa svrhom, ciljevima i mogućnostima korišćenja povrtnjaka u kojima se primjenjuju alternativni sistemi proizvodnje, organizacija u povrtnjaku za potrebe domaćinstva, ali i onih za tržište;
- Sticanje znanja o osnovnim biološkim karakteristikama različitih grupa povrća;
- Sticanje znanja o mogućnostima i različitim sistemima gajenja povrća, mjestu proizvodnje (otvorno polje ili zaštićeni prostor), specifičnim zahtjevima pojedinih vrsta i sistema gajenja;
- Sticanje znanja o načinu proizvodnje pri čemu se dobija zdravstveno bezbijedan proizvod uz očuvanje ekosotema;

5. Opšti ishodi učenja

- Razumijevanje sistema alternativne poljoprivrede, sa posebnim naglaskom na povrtarstvo;
- Osposobljavanje polaznika za samostalno uspostavljanje povrtnjaka u nekom od sistema alternativne poljoprivrede;

- Samostalno upravljanje i održavanje sistema alternativnog povrtnjaka;
- Razumijevanje potrebe planiranja, rotacije usjeva i samopodnošljivosti različitih vrsta.

6. Posebni ishodi učenja po modulima (znanja, vještine i stavovi)

- Polaznici modula će steći znanja na osnovu kojih će moći primijeniti osnovne principe alternativne poljoprivrede;
- Polaznici modula će steći osnovna znanja da na osnovu klimatskih parametara odredi pravilnu organizaciju povrtnjaka u cilju ostvarenja cjelogodišnjeg ciklusa proizvodnje;
- Polaznici stiču znanja o osnovnim biološkim karakteristikama različitih grupa povrća;
- Polaznici ovladavaju znanjima o opštim, posebnim i specifičnim mjerama koje je potrebno primijeniti u povrtnjaku;
- Moći će isplanirati i primijeniti pravilnu rotaciju usjeva zavisno od mjesta proizvodnje;

7. Sadržaj, metode, trajanje i spisak materijala za ostvarivanje modula

SADRŽAJ MODULA	METOD(E) RADA	Broj sati			
		Teorija	Praksa	Moodle	Ukup.
1. dan					
<ul style="list-style-type: none"> – Predstavljanje trenera – Predstavljanje ciljeva i programa obuke – Upoznavanje sa dinamikom realizacije aktivnosti tokom obuke – Predstavljanje učesnika – Definisane očekivanja i strahova od obuke od strane učesnika – Dogovor o pravilima rada tokom obuke 	Uvodna sesija	1			1
<ul style="list-style-type: none"> – Team building sesija 	Team building sesija		0.5		0.5
<ul style="list-style-type: none"> - Šta je alternativna poljoprivreda? - Značaj, ciljevi i mogućnosti korišćenja alternativnog povrtnjaka; - Proizvodnja povrća po ekološkim principima; - Klimatski faktori koji uslovljavaju proizvodnju pojedinih vrsta; - Uspostavljanje pravilnog plodoreda; - Pravilna primjena agrotehničkih mjera; 	I Radna sesija Osnovni principi alternativne/ekološke proizvodnje povrća	1			1
<ul style="list-style-type: none"> - Specifičnosti proizvodnje na otvorenom polju; - Specifičnosti proizvodnje u zaštićenom protoru; - Specifičnosti proizvodnje pojedinih grupa povrća 	II Radna sesija Različiti sistemi proizvodnje i osobine različitih grupa povrća	0.5	0.5		1
<ul style="list-style-type: none"> - Sesija za diskusiju 	Diskusija		0.5		0.5
<ul style="list-style-type: none"> - Praktičan rad kreiranja plodoreda i pravilne rotacije usjeva u povrtnjaku; - Izrada kalendara potrebnih radova u povrtnjaku 	III Radna sesija Rotacija usjeva kao osnov uspostavljanja alternativnog		1.5		1.5

	povrtnjaka				
- Izrada modela alternativnog povrtnjaka - Analiza predloženog modela alternativnog povrtnjaka	IV Radna sesija Analiza prednosti gajenja povrća po ekološkim principima		1.5		1.5
- Sumiranje i evaluacija obuke - Preporuke za aktivnosti u narednom periodu	Završna sesija		0.5		0.5
UKUPNO		2.5	5.0		7.5
Spisak materijala za učenje i podučavanje:	<ul style="list-style-type: none"> - Handouti namjenskih ppt prezentacija za sesije I i II; - Branka Lazić, Dobrila Šikoparija (2011). Bio-bašta za Vas. Centar za organsku proizvodnju, Selenča; Zelena mreža Vojvodine, Novi Sad. 				

8. Uslovi u pogledu prostora, opreme i sredstava, kao i vremenskih i sezonskih uslova neophodnih za ostvarivanje modula

<p><u>Prostor, namještaj i drugi uslovi okruženja za realizaciju programa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uobičajeni zatvoren prostor (učionica ili sala) sa adekvatnom temperaturom i mogućnošću organizovanja načina sjedenja i stolovima koji se mogu pomjerati - Dovoljan broj stolica za učesnike, i obezbjeđena oprema za projektovanje prezentacija <p><u>Ostala oprema, materijal i pribor (za grupu do 10 polaznika)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektor - Laptop - Flip chart - Papiri različite veličine (A4 i veći format) - Obične olovke, gumice, šestar, lenjijar - Olovke u boji - Markeri - Krep traka <p><u>Osoblje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Instruktori (minimalno dvoje)
--

9. Troškovi modula

<p><u>Procjena troškova materijala (bez troškova prostora i namještaja)*</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Materijal i pribor: 40 EUR <p>-----</p> <p>Ukupno: 40 EUR</p> <p>-----</p> <p>Procjena troškova osoblja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Instruktori: 1 x 120 = 120 EUR - Praktični demonstrator: 1 x 100 = 100 EUR <p>-----</p> <p>Ukupno: 220 EUR</p> <p>-----</p> <p>SVEGA: 260 EUR</p> <p>-----</p> <p>*Na bazi materijala specificiranog u sadržaju kursa i za grupu do 10 polaznika.</p>
--

10. Prilagođenost programa

Program je prilagođen za pružaoce usluga u agroturizmu.

11. Broj polaznika po grupi

Minimalno: 6

Maksimalno: 10

12. Posebni uslovi za pohađanje modula

Polaznici modula moraju imati formalno obrazovanje.

13. Postupak provjere savladanosti modula

- Samostalni rad, utvrđivanje mogućnosti uspostavljanja sistema gajenja u konkretnim uslovima i izrada (na osnovu zadatih pokazatelja) idejnog rješenja tokom trajanja kursa.

14. Realizatori modula

- Osobe sa osnovnim teoretskim znanjima i praktičnim iskustvima. Za prve obuke (trening trenera) u BiH za realizatore kursa predlažu se:

- Prof. dr Vida Todorović, Univerzitet u Banjoj Luci, Poljoprivredni fakultet

- mr Nikolina Đekić, student III ciklusa Poljoprivrednog fakulteta UNiBL

-Mostar i ...